

BOKFÖRINGSNÄMNDENS VÄLFÄRDSOMRÅDES- OCH KOMMUNSEKTION

Arbets- och näringsministeriet

ALLMÄN ANVISNING OM UPPRÄTTANDE AV RAPPORTER UNDER RÄKEN-
SKAPSPERIOD FÖR VÄLFÄRDSOMRÅDEN

Helsingfors

2022

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET

Bokföringsnämndens välfärdsområdes- och kommunsektion

Helsingfors

28.6.2022

ALLMÄN ANVISNING OM UPPRÄTTANDE AV RAPPORTER UNDER RÄKEN- SKAPSPERIOD FÖR VÄLFÄRDSOMRÅDEN

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Principerna för upprättande av bokslut	5
2.1	Väsentlighet som bokslutsprincip.....	5
2.2	Försiktighetsprincipen.....	6
2.3	Prestationsprincipen	6
3	Innehållet i rapporterna under räkenskapsperioden	7
3.1	Utfallsuppgifter för posterna i resultaträkningen och balansräkningen.....	7
3.1.1	Prestationsprincipen.....	7
3.1.2	Principerna för värdering av balansräkningen	8
3.2	Väsentliga händelser i verksamheten och ekonomin	8
3.3	Budgetutfallet och prognos för hela årets intäkter och kostnader	8

1 Inledning

På välfärdsområdets bokföring och bokslut tillämpas utöver lagen om välfärdsområden bokföringslagen (116.1 § i lagen om välfärdsområden). Enligt 116 § 1 mom. i lagen om välfärdsområden tillämpas dock inte 4 kap. 5 § 2 och 3 mom., 5 kap. 2 a, 2 b, 4, 5 b eller 17 § eller 7 a kap. i bokföringslagen vid upprättandet av välfärdsområdets bokslut. Närmare bestämmelser om den balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noterna till dem som ingår i välfärdsområdets bokslut samt om tablån över budgetutfallet och verksamhetsberättelsen, koncernbokslutet och noterna till det samt om delårsrapporterna får utfärdas genom förordning av statsrådet (116.2 § i lagen om välfärdsområden).

Enligt 120 § i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdet producera information om välfärdsområdets verksamhet och ekonomi för användning vid styrningen, ledningen och uppföljningen av välfärdsområdets verksamhet och ekonomi. Välfärdsområdet ska trots sekretessbestämmelserna, i den form som krävs för interoperabilitet, till Statskontoret lämna de i 116 § avsedda uppgifterna om bokslut, delårsrapporter och kostnader samt de ekonomiska uppgifter som enligt vad som föreskrivs någon annanstans i lag eller med stöd av lag ska lämnas regelbundet. Närmare bestämmelser om vilken information som ska produceras och om hur och när den ska produceras och lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 120 § i lagen om välfärdsområden svarar finansministeriet för ordnandet av det samarbete som behövs för definition av det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som krävs för interoperabiliteten för de ekonomiska uppgifterna. På basis av samarbetet utfärdas det årligen genom förordning av finansministeriet närmare bestämmelser om kodsysteem, tekniska beskrivningar och rapporteringshelheter som tillämpas på lämnandet av information under följande räkenskapsperiod.

Bestämmelserna om produktion och inlämning av uppgifter om verksamheten och ekonomin gäller med samma innehåll även välfärdssammanslutningar. HUS-sammanslutningen är en välfärdssammanslutning enligt lagen om välfärdsområden. Helsingfors stad tillämpar tidtabellen för inlämnande av uppgifter på de uppgifter som ska ingå i det särskilda bokslutet för social- och hälsovården och räddningsväsendet samt i koncernbokslutet som ingår i det.

Statsrådet har med stöd av lagen om välfärdsområden utfärdat förordningar om lämnande av uppgifter som gäller välfärdsområdets ekonomi (462/2022) och om de uppgifter som ska tas upp i välfärdsområdets bokslut (729/2021). I förordningen om lämnande av uppgifter som gäller välfärdsområdets ekonomi föreskrivs hur och när uppgifterna ska lämnas. I 12 och 13 § i förordningen om de uppgifter som ska tas upp i välfärdsområdets bokslut finns bestämmelser om innehållet i välfärdsområdets kvartals- och halvårsrapporter och om de bokslutsprinciper som ska iakttas vid upprättandet av dem. I rapporteringen av ekonomiska uppgifter under räkenskapsperioden ska dessutom beaktas sådana närmare anvisningar om de uppgifter som ska rapporteras, vilka ges genom finansministeriets årliga förordningar och på annat sätt.

Enligt förordningen om de uppgifter som ska tas upp i välfärdsområdets bokslut ska halvårsrapporten innehålla välfärdsområdets och affärsverkens resultaträkningar och balansräkningar. Dessutom ska halvårsrapporten innehålla väsentliga händelser inom verksamheten och ekonomin, budgetutfallet och en prognos för hela årets intäkter och kostnader. Kvartalsrapporten ska innehålla välfärdsområdets och affärsverkens resultaträkning och balansräkning. Dessutom ska kvartalsrapporten innehålla väsentliga händelser inom verksamheten och ekonomin, budgetutfallet och viktiga faktorer som förväntas påverka räkenskapsperiodens intäkter och kostnader. Vid upprättandet av halvårs- och kvartalsrapporten ska iaktas de allmänna bokslutsprinciperna i bokföringslagen (1336/1997). Förordningen om de uppgifter som ska tas upp i välfärdsområdets bokslut innehåller inga bestämmelser om månadsrapporter.

Välfärdsområdet ska utöver halvårs- och kvartalsuppgifterna lämna till Statskontoret månadsuppgifter för tiden från och med årets början till och med slutet av april, maj, juli, augusti, oktober och november (statsrådets förordning om lämnande av uppgifter som gäller välfärdsområdets ekonomi 462/2022). Genom finansministeriets årliga förordningar ges anvisningar om det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som ska tillämpas på inlämnandet av ekonomiska uppgifter, det vill säga de uppgifter som ska rapporteras till Statskontoret.

I denna allmänna anvisning benämns halvårs-, kvartals- och månadsrapporter för rapporter under räkenskapsperioden. I de uppgifter som lämnas till Statskontorets tjänst används en sådan noggrannhet som gör det möjligt att från tjänsten få de uppgifter som ingår i rapporterna. Till exempel består tablån över budgetutfallet i tjänsten av budgetuppgifterna och utfallsuppgifterna för kvartalet (kvartalsuppgifterna)¹.

Uppgifterna i rapporterna under räkenskapsperioden behöver inte vara reviderade. Varje välfärdsområde kan själv överväga på vilket sätt rapporterna behandlas i välfärdsområdets organ och om det finns behov av att sammanställa innehållet i rapporterna i ett separat dokument. De uppgifter som välfärdsområdet lämnar kan granskas i Statskontorets tjänst utan att välfärdsområdet sammanställer dem i ett separat dokument. Bokföringsnämndens välfärdsområdes- och kommunsektion ger anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och 116–119 § i lagen om välfärdsområden samt den förordning som utfärdats med stöd av 116 § 2 mom. i lagen om välfärdsområden (116 § i lagen om välfärdsområden).

Med denna allmänna anvisning ges närmare anvisningar om upprättandet av rapporter under räkenskapsperioden och tillämpningen av de allmänna bokslutsprinciper som ska iaktas vid upprättandet, såsom periodiserings- och värderingsprinciper.

Denna allmänna anvisning tillämpas första gången på de uppgifter som ska tas upp i välfärdsområdets rapporter under räkenskapsperioden som upprättas för

---

¹ Ordet rapport hänvisar alltså till välfärdsområdets skyldighet att producera information, men välfärdsområdet skickar uppgifterna till Statskontoret i en separat definierad form (datainnehåll enligt XBRL-taxonomin).

2023. I anvisningen avses med välfärdsområde nedan även välfärdssammanslutningar, om inte annat anges. Dessutom tillämpar Helsingfors stad denna allmänna anvisning på uppgifterna i rapporten under räkenskapsperioden över de uppgifter inom social- och hälsovården och räddningsväsendet som ska särredovisas.

2 Principerna för upprättande av bokslut

Allmänna bokslutsprinciper gällande upprättande av bokslut enligt bokföringslagen (BokfL 3 kap. 2a–3 §) är:

- väsentlighet,
- den bokföringsskyldige ska förutsättas fortsätta sin verksamhet,
- konsekvens ska iakttas när principerna och metoderna för upprättande av bokslutet tillämpas från en räkenskapsperiod till en annan,
- uppmärksamhet ska fästas vid affärshändelsernas faktiska innehåll och inte enbart vid deras juridiska form (**innehållsbetoning**),
- försiktighet ska iakttas oberoende av räkenskapsperiodens resultat,
- den ingående balansen ska basera sig på den föregående räkenskapsperiodens utgående balans,
- de intäkter och kostnader som hänför sig till räkenskapsperioden ska tas upp utan hänsyn till datum för betalningen (**prestationsprincipen**),
- varje tillgång och annan post som tas upp bland posterna i balansräkningen ska värderas särskilt för sig, och
- i balansräkningen ska poster bland aktiva respektive passiva och i resultaträkningen intäkter och kostnader tas upp till fullt belopp utan att de dras av från varandra, om inte en sammanställning behövs för att ge en rättvisande bild (**nettningsförbud**).

2.1 Väsentlighet som bokslutsprincip

Väsentlighetsprincipen ska iakttas vid upprättandet av bokslut. En omständighet som framgår av bokslutet är väsentlig då utelämnande av eller felaktigheter i den rimligen kan förväntas påverka de beslut som användarna fattar på grundval av bokslutet och verksamhetsberättelsen. Även om en omständighet i sig är oväsentlig ska väsentlighetsbedömningen avse helheten, om flera liknande omständigheter föreligger. (BokfL 3:2 §) Särskild vikt ska ges sådana omständigheter som är väsentliga för en riktig och tillräcklig bild. Väsentlighetsprincipen står i relation till den bokföringsskyldiges storlek och till verksamhetens art och karaktär.

Väsentlighetsprincipen fastställs på motsvarande sätt också vid upprättandet av rapporter under räkenskapsperioden. En omständighet som framgår är väsentlig då utelämnande av eller felaktigheter i den rimligen kan förväntas påverka de beslut som användarna fattar på grundval av rapporter under räkenskapsperioden. Syftet med rapporterna är att ge olika intressentgrupper en helhetsbild av välfärdsområdets ekonomi och dess utveckling redan mitt under räkenskapsperioden. De uppgifter som lämnats används till exempel vid beredningen av planen för de offentliga finanserna, statens budgetproposition och den relaterade bedömningen av om finansieringen av välfärdsområdena är tillräcklig samt vid annan uppföljning och styrning av välfärdsområdenas verksamhet och ekonomi.

2.2 Försiktighetsprincipen

Försiktighetsprincipen är en allmän princip som ska följas i bokslutet, enligt vilken man inte ska förutse orealiserade inkomster eller vinster i resultaträkningen, men alla förluster ska förutses.

Försiktighet förutsätter särskilt att bokslutet och verksamhetsberättelsen tar upp

- endast sådana vinster som har realiserats under räkenskapsperioden,
- alla avskrivningar och nedskrivningar av aktiva,
- uppskrivningar av skulder,
- alla förutsebara förpliktelser och möjliga förluster som har uppkommit under den avslutade eller tidigare räkenskapsperioder, även om de blir kända först efter räkenskapsperiodens utgång. (BokfL 3 kap. 3 § 2 mom.).

2.3 Prestationsprincipen

Grunden för bokföring av en utgift är mottagande av en produktionsfaktor, och grunden för bokföring av en inkomst är överlåtelse av en prestation (*prestationsprincipen*). Utgifter och inkomster får även bokföras på grundval av fakturering (*faktureringsprincipen*) eller på grundval av betalning (*kontantprincipen*). Om utgifter och inkomster bokförs enligt kontantprincipen ska leverantörsskulderna och försäljningsfordringarna kunna klarläggas fortlöpande. (BokfL 2 kap. 3 §) Mindre noteringar som gjorts enligt fakturerings- eller kontantprincipen behöver inte rättas och kompletteras enligt prestationsprincipen innan bokslutet upprättas, om inte deras totala inverkan är väsentlig. (BokfL 3:4 §).

Rättelse innebär att utgifter som betalats i förskott, dvs. förskottsbetalningar, rättas genom överföring från utgiftskontona till fordringar och att inkomster som erhållits i förskott, dvs. inkomstförskott, rättas genom överföring från inkomstkontona till skulder. Även poster som bokförts enligt faktureringsprincipen men som enligt prestationsprincipen hör till kommande räkenskapsperioder ska rättas i intäkterna och kostnaderna.

Komplettering innebär att en utgiftsrest, dvs. utgifter som enligt prestationsprincipen hör till räkenskapsperioden och som på grund av bokföring enligt kontantprincipen eller faktureringsprincipen inte har redovisats under räkenskapsperioden, ska tas upp som utgifter och skulder, samt att en inkomstrest, dvs. inkomster som redan uppstått enligt prestationsprincipen och som på grund av redovisning enligt kontantprincipen inte har redovisats under räkenskapsperioden, ska tas upp som komplettering av inkomster och fordringar.

När man avgör om en affärshändelse är ringa ska den värderas i förhållande till räkenskapsperiodens årsbidrag och balansomslutningen. Dessutom ska man beakta affärshändelsens belopp och det sammanlagda beloppet av affärshändelser under räkenskapsperioden. Små affärstransaktioner ingår i välfärdsområdet i allmänhet i köp av andra tjänster än kundtjänster samt i köp av material, förnödenheter och varor.

Prestationsprincipen kan i egentlig mening tillämpas på utgifter och inkomster som hän för sig till mottagande av produktionsfaktorer eller överlåtelse av en

prestation. Statens finansiering, understöd, bidrag, ersättningar eller finansieringstransaktioner såsom räntor motsvarar inte någon bestämd produktionsfaktor eller prestation i välfärdsområdets verksamhetsprocess. Hänförandet av dessa poster till räkenskapsperioden har i välfärdsområdes- och kommunsektionens bokföringsanvisningar definierats separat till exempel på basis av uppkomsten av en på avtal eller beslut grundad fordringsrätt (statlig finansiering, bidrag) eller betalningsskyldighet (ersättningar, räntor). I dessa affärshändelser görs korrigeringen eller kompletteringen av avgifts- eller faktureringsprincipen på ett sätt som motsvarar prestationsprincipen genom att tillämpa något av de nämnda kriterierna i bokföringsanvisningen.

Det finns vissa undantag när det gäller att följa prestationsprincipen. Ett betydande undantag som grundar sig på en uttrycklig bestämmelse är skyldigheten att från intäkterna dra av framtida utgifter och förluster antingen som avsättningar eller resultatregleringar (BokfL 5:14 §). En framtida utgift eller förlust bokförs i resultaträkningen som kostnad och i balansräkningen som resultatreglering, om utgiftens eller förlustens exakta belopp och datum för dess realisering är kända (BokfL 4:6.2 §). När det exakta beloppet av utgiften eller förlusten eller tidpunkten för dess realisering inte är känd är det fråga om en avsättning (BokfL 5:14.3 §).

3 Innehållet i rapporterna under räkenskapsperioden

3.1 Utfallsuppgifter för posterna i resultaträkningen och balansräkningen

3.1.1 Prestationsprincipen

Uppgifterna om posterna i resultaträkningen och balansräkningen i rapporterna under räkenskapsperioden grundar sig på utfallsuppgifterna i bokföringen. Vid bokföringen av affärshändelser som påverkar rapporterna iaktas värderings- och periodiseringsprinciperna enligt de allmänna bokslutsprinciperna, om de poster som periodiseras är väsentliga. Utifrån de inlämnade uppgifterna ska det skapas en rättvisande bild av välfärdsområdets ekonomi.

Intäkter och kostnader samt avsättningar bokförs i samband med rapporterna enligt prestationsprincipen i överensstämmelse med väsentlighetsprincipen. De poster som saknas i intäkterna och kostnaderna (inkomst- och utgiftsrester) kompletteras i fordringar och skulder. Inkomster som erhållits i förskott och förskottsbetalningar (inkomst- och utgiftsförskott) överförs vid behov till respektive balansräkningsposter.

Avskrivningar enligt plan är poster som periodiseras i rapporterna. Tillgångar som färdigställda under räkenskapsperioden ska överföras från förskottsbetalningar och pågående anskaffningar till ifrågavarande tillgångsgrupp i rätt tid. Investeringsutgifter som bokförts på resultaträkningens konton aktiveras.

Semesterlöneskulden redovisas dock inte enligt den faktiska skulden, eftersom skulden varierar avsevärt under räkenskapsperioden. Semesterlöneskulden beaktas som en jämnt beräknad andel av den uppskattade förändringen under hela året, om den är väsentlig. Semesterlöneskulden kan dock ändras under räkenskapsperioden i samband med strukturarrangemang till exempel när den övergående per-

sonalens semesterlöneskuld har betalats till den mottagande organisationen. Semesterpenningen meddelas i rapporterna för det tredje kvartalet, även om den skulle ha betalats i juni. Semesterpenningen som betalades i juni antecknas således som fordring i halvårsrapporten.

Poster av engångsnatur, såsom överlåtelsevinster eller dividender, periodiseras inte jämnt över hela året, utan de bokförs enligt prestationsprincipen. Vid behov rapporteras även väsentliga poster av engångsnatur separat i samband med budgetutfallet eller väsentliga händelser.

Övriga poster såsom räntederivat eller projektfinansiering periodiseras i rapporterna, om de är väsentliga.

3.1.2 Principerna för värdering av balansräkningen

Vid värdering av tillgångar och skulder i balansräkningen iakttas väsentlighetsprincipen. Kundfordringar och leverantörsskulder bokförs i samband med rapporterna enligt prestationsprincipen. Vid värdering av övriga tillgångs- och skuldposter iakttas väsentlighetsprincipen, det vill säga endast väsentliga värdeförändringar bokförs. Alternativt kan välfärdsområdet rapportera om förutsedda förändringar i värderingarna av balansräkningen i prognosen för hela årets intäkter och kostnader.

Väsentliga poster på mellan- och utredningskonton i balansräkningen ska utredas och överföras till posterna i resultaträkningen och balansräkningen för att man ska kunna försäkra sig om riktigheten i rapporteringen under räkenskapsperioden.

3.2 Väsentliga händelser i verksamheten och ekonomin

I halvårs- och kvartalsrapporterna anges väsentliga händelser i verksamheten och ekonomin som särskilt återspeglas på ekonomin. Sådana kan vara till exempel försäljning av ett bolag som ägs av välfärdsområdet, andra strukturarrangemang samt andra väsentliga poster av engångsnatur som påverkar analysen av välfärdsområdets ekonomi.

I halvårs- och kvartalsrapporterna rekommenderas att man kortfattat redogör för sådana poster som inte realiserats jämnt under året men som väsentligt påverkar utfallsuppgifterna. Sådana är till exempel faktiska extraordinära poster.

3.3 Budgetutfallet och prognos för hela årets intäkter och kostnader

Välfärdsområdena skickar uppgifter om budgeten och budgetutfallet samt en prognos över intäkterna och kostnaderna för året till Statskontoret. Ingen separat tabell över budgetutfallet lämnas in, utan den består av en kombination av budgetuppgifterna och uppgifterna om budgetutfallet. Välfärdsområdet kan själv bestämma i vilken form och hur ofta budgetutfallet rapporteras till välfärdsområdets organ. En lämplig intern kontroll förutsätter regelbunden uppföljning av budgeten.

I halvårsrapporten tas dessutom upp en prognos för hela årets intäkter och kostnader. Prognosen kan vara densamma som den ursprungliga eller den ändrade budgeten, om inga väsentliga ändringar är kända. Om väsentliga förändringar är kända ska de inkluderas i halvårsrapportens prognos. Det behöver inte finnas

något beslut om ändringar i budgeten som godkänts av välfärdsområdesfullmäktige, utan prognosen kan också basera sig på tjänsteinnehavarnas bedömningar utifrån den information som används.

Kvartalsrapporten innehåller ingen prognos för hela årets intäkter och kostnader, men beskriver de centrala faktorer som förutspås påverka räkenskapsperiodens intäkter och kostnader.

I månadsöversikterna presenteras endast utfallet för utgifter och inkomster.